

ΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΟΥ ΠΡΟΟΡΙΖΟΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΕΠΕΝΔΥΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Η υγεία, παράγοντας οικονομικής ανάπτυξης

Η οφροδότηση οικονομική κρίση που διανύει η ελληνική οικονομία τα τελευταία έξι χρόνια, παρ' όλες τις αρνητικές επιπτώσεις, προσφέρεται ως μία μοναδική ευκαιρία να διορθώσουμε τις στρεβλώσεις και να αναθεωρήσουμε τις προτεραιότητές μας με δημιουργικό τρόπο.

Αν στόχος μας είναι να θέσουμε τις βάσεις και προϋποθέσεις για μία μακροπρόθεσμα και βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας μας, το πλαίσιο μέσα στο οποίο θα πρέπει να κινηθούμε θα περιλαμβάνει οικονομικές πολιτικές που συνδέονται με δαπάνες πολλαπλών σκοπών. Η επένδυση στην υγεία είναι μία επιλογή, που όχι μόνο έχει αποτελέσματα στην υγεία του ατόμου, αλλά σημαντικότερα συλλογικά προστιθέμενα οφέλη για την οικονομική ανάπτυξη. Η επένδυση συνεπώς στην υγεία, δεν θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως κόστος, αλλά ως επένδυση για την ανάπτυξη της χώρας - και γιατί όχι - για την επανεκκίνηση της οικονομίας μας. Οι πόροι που δαπανώνται για την υγεία, όχι μόνο αναπληρώνονται με πολλαπλασιαστικά οφέλη λόγω της βελτίωσης της υγείας της κοινωνίας, αλλά μέσω των οικονομικών διασυνδέσεων που είναι συνηθισμένα με τη λειτουργία του κλάδου, δημιουργούνται επιπλέον οφέλη σε πολλά επίπεδα. Με απλά

► ΤΟΥ | ΔΡ. ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΚΗ

Πρέπει να αλλάξει η κυρίαρχη αντίληψη για τον κλάδο της υγείας, όπου η παροχή υπηρεσιών δεν θα αντιμετωπίζεται πλέον ως η κοστοβόρα δαπάνη ενός κλάδου, αλλά ως συνολικότερη επένδυση στην καινοτομία, στην ανάπτυξη και την εξωστρέφεια της οικονομίας

λόγια, ο τομέας της υγείας έχει όλα εκείνα τα συστατικά που απαιτούνται για να δώσει μία ευρύτερη δυναμική στην οικονομία, καλύπτοντας παράλληλα τις ανάγκες υγειονομικής και φαρμακευτικής περιβαλμένης της κοινωνίας και των πολιτών.

Ο τομέας της υγείας διεθνώς, αποτελεί έναν από τους ταχύτερα αναπτυσσόμενους κλάδους και χαρακτηρίζεται από **υψηλές έντασης εργασίας**. Η δε εντεινόμενη αύξηση της ζήτησης υπηρεσιών υγείας παγκοσμίως, είναι ενδεικτική της δυναμικής και των δυνατοτήτων του κλάδου να συμβάλει στην αύξηση του ΑΕΠ, στην απασχόληση, αλλά και σε οικονομική δραστηριότητα που συνδέεται με καλύτερη ποιότητα αξιοποίησης των ανθρωπίνων πόρων. Στην Ελλάδα, η οικονομική ύφεση έχει προκαλέσει σημαντικότερη αύξηση της ζήτησης των δημόσιων υπηρεσιών υγείας και συνεπώς η πολιτεία καλείται να την καλύψει.

Με βάση πρόσφατες μελέτες που έχουν διενεργηθεί στη Γερμανία από το **WIFO** *Wirtschaftsforschung Institut της Γερμανίας*, υπό την επισημοτική ευθύνη του **Dr. Dennis A. Oswald**, το βασικό συμπέρασμα που έχει προκύψει είναι ότι πρέπει να αλλάξει η κυρίαρχη αντίληψη για τον κλάδο της υγείας, όπου η παροχή υπηρεσιών υγείας δεν θα αντιμετωπίζεται πλέον ως η κοστοβόρα δαπάνη ενός κλάδου, αλλά ως συνολικότερη επένδυση στην καινοτομία,

στην ανάπτυξη και στην εξωστρέφεια της οικονομίας.

Ειδικότερα από την έρευνα αυτή προέκυψε ότι για το έτος 2008, **ένος στους επτά εργοζόμενους στη Γερμανία απασχολούνται στον κλάδο της υγείας**. Οι **εξαγωγές** του τομέα αντιστοιχούσαν στο **7% των συνολικών εξαγωγών** της Γερμανίας και συνολικά ο κλάδος δημιούργησε **μία προ-σθήμενη αξία ύψους 224 δισ. ευρώ** ή σε ποσοστό το ένα δέκατο της συνολικής οικονομικής δύναμης της χώρας. Η έρευνα έλαβε υπόψη τον πρωτογενή - κύριο και διευρυμένο τομέα προϊόντων και υπηρεσιών (συνταγογραφούμενα φάρμακα, επιδοτούμενες δαπάνες υγείας) - καθώς και τον δευτερογενή - κύριο και διευρυμένο τομέα προϊόντων και υπηρεσιών (ΜΗΞΥΦΑ, ιδιωτικές δαπάνες υγείας). Το συμπέρασμα ήταν ότι η βιομηχανία υγείας ως συντελεστής ανάπτυξης και απασχόλησης επεκτείνεται διαρκώς, ενώ παράλληλα υποχωρεί η αντιμειωτική της ως παράγοντας κόστους. Η δε ιδιομορφία του κλάδου, σε σχέση με την καινοτομία και τις διασυνδέσεις του με άλλους υπό-κλάδους της ευρύτερης οικονομίας, τον καθιστούν στρατηγικό και δυναμικό σταθεροποίησης της γερμανικής οικονομίας στις δύσκολες οικονομικές περιόδους. Αξίζει να σημειωθεί ότι η έρευνα κατέδειξε ισχυρότατους συνδέσμους της βιομηχανίας υγείας με τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη

εφοδιστική αλυσίδα. Εντυπωσιακή ήταν η καταγραφή μιας ιδιαίτερα ισχυρής, έμμεσης επίδρασης (αύξηση της παραγωγής, των αμοιβών και της απασχόλησης στους παρένθετους κλάδους) καθώς και της επίδρασης στην κατανάλωση (ενοικίου στην αποταμίευση και την κατανάλωση λόγω αυξημένων εισοδημάτων) από τη βιομηχανία υγείας.

Αν και τα ερευνητικά αυτά αποτελέσματα αφορούν τη γερμανική οικονομία, έχουν σημαντικές αναγωγές και στην περίπτωση της Ελλάδας, σχετικά με τη σημασία που μπορεί να έχει η υιοθέτηση μιας νέας προσέγγισης στις πολιτικές υγείας. Υπάρχουν συνεπώς σαφείς και μετρήσιμες μακροοικονομικές επιδράσεις που προκύπτουν από την αλλαγή θεωρήσεων της περιβαλμένης από παράγοντα κόστους σε παράγοντα ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, της αγοράς και δημιουργίας νέων, ποιοτικότερων, θέσεων απασχόλησης.

Η **οικονομική κρίση** έχει οδηγήσει σε **επιδείνωση των δεκαπέντε υγείας στην Ελλάδα**, η οποία μάλιστα πλήττει δριμύτερα τα ασθενέστερα κοινωνικά στρώματα. Η επιδείνωση αυτή επιβεβαιώθηκε από την έρευνα που διενέργησε πρόσφατα το **London School of Economics** και η οποία διαπίστωσε συνεχή άνοδο των δείκτων νοσηρότητας που μέχρι πρότινος συγκαταλέγονταν ανάμεσα στους χαμηλότερους στην Ευρώπη. Η δυσκολία πρόσβασης στις υπηρε-

σίες υγείας συγκαταλέγεται στις βασικότερες διαπιστώσεις της έρευνας για τα αίτια της επιδείνωσης της υγείας στην Ελλάδα την εποχή της κρίσης.

Επίσης, πολλές έρευνες διακεκριμένων επιστημόνων (**Frank Lichtenberg, David E. Bloom, David Canning, Guillem Lopez-Casasnovas, Berta Rivera, Luis Currais, κ.ά.**) συντηρούν ότι η καλή υγεία δεν αποτελεί μόνο αποτέλεσμα, αλλά αποτελεί και προϋπόθεση που οδηγεί σε υψηλότερο ατομικό και συλλογικό εισόδημα, σχέση που εκδηλώνεται μέσω διαφορετικών μηχανισμών. Η καλή υγεία συμβάλλει στην αύξηση του προσδόκιμου ορίου ζωής, είναι συντελεστής αυξημένης παραγωγικότητας και συνδέεται με μειωμένες ανάγκες να δαπανηθούν αποταμιεύσεις για υπηρεσίες υγείας.

Η υγεία, συνεπώς, αποτελεί ανεκτίμητο αγαθό και σε συλλογικό επίπεδο. Αυτή τη στιγμή ωστόσο, κρίνοντας από τα αποτελέσματα τα οποία μάλιστα σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις δεν έχουν ακόμη εκδηλωθεί με όλη τους τη σφοδρότητα, η **μεταρρύθμιση στον χώρο της υγείας διαμορφώνεται σε λάθος βάση**, γιατί δεν αναγνωρίζει την εγγενή αξία της υγείας ως παράγοντα ανάπτυξης. **Οι πόροι στην υγεία θα πρέπει να έχουν από ανάκτυο και πολλαπλασιαστικά οφέλη** για την ίδια την οικονομία και τους πολίτες της. Ο τομέας υγείας συνεπώς, ενδεδιαιωμένος ως τομέας με ενισχυμένα στοιχεία καινοτομίας, με ένταση ανθρώπινου δυναμικού αλλά και με τις διασυνδέσεις που έχει με μεγάλο πλέγμα της υπόλοιπης οικονομίας, αρκεί να τον δούμε από άλλη οπτική γωνία.

Ο δρ. Εμμανουήλ Αλεξανδράκης είναι Associate Director, Policy & Communications της MSD Ελλάδας